

**Bruxelles, 18. studenoga 2024.
(OR. en)**

14375/24

**COPS 619
POLMIL 347
EUMC 539
INDEF 66
CORLX 1109
CFSP/PESC 1633
CSDP/PSDC 809
PESCO 27**

ISHOD POSTUPAKA

Od: Glavno tajništvo Vijeća

Za: Delegacije

Br. preth. dok.: ST 14373/24 COPS 590 POLMIL 345 EUMC 518 INDEF 60 CORLX 1021
CFSP/PESC 1517 CSDP/PSDC 771 PESCO 22

Predmet: Zaključci Vijeća o strateškom preispitivanju PESCO-a

Za delegacije se u Prilogu nalaze Zaključci Vijeća o strateškom preispitivanju PESCO-a kako ih je Vijeće odobrilo na sastanku održanom 18. studenoga 2024.

Zaključci Vijeća o strateškom preispitivanju PESCO-a

Uvod

1. Vijeće pozdravlja činjenicu da se stalna strukturirana suradnja (PESCO), od njezina pokretanja 2017., etablirala kao središnji okvir za produbljivanje obrambene suradnje među državama članicama sudionicama na razini EU-a. Zahvaljujući snažnijim obvezama i suradničkim projektima u okviru PESCO-a, države članice sudionice pojačale su svoje napore u području obrane. To uključuje operativnu spremnost i interoperabilnost, potrošnju i ulaganja u području obrane, razvoj sposobnosti, doprinos njihovih oružanih snaga najzahtjevnijim misijama, jačanje europske obrambene tehnološke i industrijske baze (EDTIB) te doprinos izgradnji zajedničke strateške kulture.
2. Vijeće naglašava važnost strateškog preispitivanja PESCO-a, koje se provodi u skladu s Odlukom Vijeća o uspostavi PESCO-a¹, kao koraka prema snažnijem, strateški usmjerenijem i djelotvornijem PESCO-u nakon 2025. Vijeće pozdravlja ishode rasprava koje su države članice sudionice provele uz potporu tajništva PESCO-a u fazi razmatranja te prima na znanje preporuke iz godišnjeg izvješća visokog predstavnika o statusu provedbe PESCO-a.

¹ Odluka Vijeća (ZVSP) 2017/2315 od 11. prosinca 2017. o uspostavi stalne strukturirane suradnje (PESCO) i utvrđivanju popisa država članica sudionica.

3. Vijeće napominje da su ključna načela i ciljevi PESCO-a, navedeni u Prilogu Odluci Vijeća o uspostavi PESCO-a, i dalje valjani. Zbog toga je PESCO i dalje ambiciozan, obvezujući i uključiv pravni okvir EU-a za ulaganja u sigurnost i obranu državnog područja država članica EU-a i njihovih građana. PESCO-om se osigurava i ključno političko sredstvo za sve države članice sudionice kako bi poboljšale svoju vojnu imovinu i obrambene sposobnosti putem dobro koordiniranih inicijativa i konkretnih projekata utemeljenih na čvršćem obvezivanju. Snažniji i sposobniji EU u području sigurnosti i obrane doprinijet će globalnoj i transatlantskoj sigurnosti te je komplementaran NATO-u, koji je i dalje okosnica zajedničke obrane svojih članica. U tom pogledu Vijeće podsjeća na vodeća načela utvrđena u Ugovorima i ona o kojima je Europsko vijeće postiglo dogovor.
4. Vijeće podsjeća da PESCO mora doprinijeti ostvarenju razine ambicije Unije te ciljeva i prioriteta zajedničke sigurnosne i obrambene politike, istodobno odražavajući potrebe i zahtjeve država članica sudionica u novom sigurnosnom okružju. Kako bi ostao u središtu obrambenih napora EU-a te ih dodatno ojačao, PESCO je potrebno ažurirati kako bi odražavao relevantne postojeće i buduće instrumente i politike Unije, posebno one koji proizlaze iz Strateškog kompasa za sigurnost i obranu².

² 7371/22.

5. Vijeće naglašava važnost približavanja Ukrajine obrambenim inicijativama EU-a, u skladu sa zajedničkim obvezama Europske unije i Ukrajine u području sigurnosti potpisanima 27. lipnja 2024. Vijeće stoga naglašava da bi PESCO prema potrebi trebao doprinijeti i širim naporima EU-a usmjerenima na ispunjavanje vojnih potreba Ukrajine. Time se doprinosi ukupnim naporima za povećanje obrambene spremnosti EU-a, a istodobno se državama članicama omogućuje da nastave pružati vojnu potporu Ukrajini. Vojna potpora pružat će se uz potpuno poštovanje sigurnosne i obrambene politike određenih država članica i uzimajući u obzir sigurnosne i obrambene interese svih država članica.
6. U tom kontekstu Vijeće se slaže s prilagodbom PESCO-a s obzirom na njegovu novu fazu, počevši od 2026., te pruža sljedeće smjernice u vezi s obvezama, projektima i metodama rada.

Obveze

7. Vijeće napominje da bi se PESCO, bez smanjenja postojeće razine ambicije, trebao temeljiti na obvezama koje su više strateške i političke, konkretnije i jednostavnije te količinski ograničene. Vijeće preporučuje da se revidirani skup obveza strukturira na temelju ključnih područja kao što su potrošnja i ulaganja u području obrane, razvoj sposobnosti, naoružavanje i industrijska suradnja te operativna dimenzija.
8. Vijeće naglašava potrebu da se u tim obvezama navedu jasni i mjerljivi ciljevi, poboljša provedba i osigura transparentnost. Vijeće potvrđuje da će to doprinijeti jačanju političkog nadzora, poduprijeti izvješćivanje država članica sudionica i pojednostavniti procjenu napretka PESCO-a. Time će se, pak, poduprijeti veća vidljivost PESCO-a, kao i veća politička odgovornost.

9. Vijeće pozdravlja činjenicu da većina država članica sudionica stalno povećava potrošnju u području obrane, što obuhvaća i ulaganja u obranu. Vijeće istodobno poziva na daljnje povećanje tih napora i njihova učinka te sa zanimanjem iščekuje odgovarajuće pojednostavnjenje relevantnih obveza, među ostalim s pomoću mjerljivih pokazatelja za sljedeću fazu PESCO-a, kako bi ih se prije svega uskladilo sa zahtjevima koji proizlaze iz promjenjivog sigurnosnog okružja. Također ističe da je važno sredstva iz povećanih nacionalnih proračuna pretvoriti u ulaganja u obranu s većom razinom suradnje, uz optimalno iskorištavanje PESCO-a, zajedno s drugim instrumentima EU-a, kako bi se poboljšala suradnja među državama članicama sudionicama s ciljem da se izgrade sposobnosti za koje je utvrđeno da su strateški relevantne. Vijeće naglašava i važnost pojačanih napora usmjerenih na postizanje zajedničkog referentnog mjerila povezanog s istraživanjem i tehnologijom u području obrane, podupiranjem relevantnih politika i aktivnosti s pomoću dostupnih alata na razini EU-a.

10. U pogledu obveza povezanih s obrambenim planiranjem, usklađivanjem zahtjeva te upotrebom alata i provedbom inicijativa EU-a, Vijeće naglašava potrebu za kohezivnijim i učinkovitijim pristupom razvoju sposobnosti EU-a kako bi se nastojala postići potpuna interoperabilnost. U tom pogledu plan za razvoj sposobnosti i prioriteta EU-a u pogledu razvoja sposobnosti koji iz njega proizlaze i dalje su središnje referentno mjerilo za obrambeno planiranje na razini EU-a te za postojeće i buduće inicijative, politike i zakonodavstvo u području obrane. Vijeće ističe da bi ih trebalo dodatno ojačati u svim relevantnim obvezama. U okviru EU-ova suradničkog pristupa razvoju sposobnosti države članice sudionice trebale bi na najbolji način iskoristiti prilike za suradnju utvrđene u okviru koordiniranoga godišnjeg preispitivanja u području obrane (CARD) kako bi utvrdile zajedničke projekte i iskoristile EU-ove instrumente financiranja kao što su Europski fond za obranu (EFO) i Program za europsku obrambenu industriju (EDIP) koje je predložila Komisija. Vijeće naglašava da su uloga i stručno znanje Europske obrambene agencije (EDA) ključni za osiguravanje dosljednog usklađivanja postojećih i budućih obrambenih inicijativa, politika i zakonodavstva EU-a povezanih s ciklusom razvoja sposobnosti i šire. Vijeće također ističe važnost sve veće usklađenosti rezultata procesa obrambenog planiranja i razvoja sposobnosti EU-a i NATO-a, u skladu sa svojom Preporukom od 13. studenoga 2023.³

³ Preporuka Vijeća od 13. studenoga 2023. o procjeni napretka koji su države članice sudionice ostvarile u ispunjavanju obveza preuzetih u okviru stalne strukturirane suradnje (PESCO) (C/2023/994).

11. Vijeće napominje da operativne obveze treba ažurirati uzimajući u obzir Strateški kompas i nedavne događaje u globalnom sigurnosnom okružju. Kako bi se doprinijelo sposobnosti EU-a za djelovanje, povećala interoperabilnost među državama članicama i potaknula standardizacija (u skladu sa standardima NATO-a), operativnim obvezama moglo bi se posebno poduprijeti operacionalizaciju kapaciteta EU-a za brzo raspoređivanje i održavanje povezanih taktičkih vježbi EU-a, imajući na umu načelo jedinstva snaga. Vijeće također ponovno ističe ključnu važnost Europskog instrumenta mirovne pomoći kao globalnog instrumenta za potporu našim ciljevima ZVSP-a/ZSOP-a. Osim toga, Vijeće napominje da bi sve relevantne obveze trebale obuhvaćati suradnju u svim operativnim područjima (kopno, zrak, pomorstvo, kibernetički prostor i svemir), kao i strateške pospješitelje i multiplikatore snage.
12. Vijeće također naglašava ključnu važnost osiguravanja odgovarajućeg osoblja, snaga i sposobnosti za misije i operacije EU-a, kao i važnost razvoja operativnih sposobnosti te ističe trajnu važnost relevantnih obveza.

13. Vijeće podsjeća na potrebu za jačanjem EDTIB-a, u skladu sa zaključcima iz svibnja 2024.⁴ U tom smislu i s ciljem jačanja uloge PESCO-a kao središnjeg okvira u EU-ovu paketu instrumenata za obranu, Vijeće preporučuje jačanje veza između PESCO-a i instrumenata za potporu EDTIB-u. Obveze bi trebalo ažurirati kako bi se dodatno naglasila važnost jačanja EDTIB-a, uzimajući u obzir opće ciljeve utvrđene u relevantnim dokumentima. U svojim zaključcima iz svibnja 2024. Vijeće je pozdravilo predstavljanje Zajedničke komunikacije Europske komisije i Visokog predstavnika o novoj strategiji za europsku obrambenu industriju⁵ i pozvalo na nastavak rada na njoj u koordinaciji s državama članicama. Osim toga, pozornost bi trebalo posvetiti povećanju sposobnosti reagiranja i otpornosti EDTIB-a, smanjenju strateških ovisnosti, jamčenju sigurnosti opskrbe i podupiranju veće suradnje u nabavi. U tom kontekstu Vijeće također naglašava važnost promicanja prekograničnog sudjelovanja MSP-ova i poduzeća srednje tržišne kapitalizacije u cijelom EU-u.

Projekti

14. Vijeće potvrđuje da PESCO pruža platformu za pokretanje projekata od strateške važnosti za EU i njegove države članice, među ostalim kako bi se odgovorilo na potrebe povezane s cijelim spektrom sposobnosti, među ostalim za ratovanje visokog intenziteta. Njima bi se trebalo doprinijeti ostvarenju razine ambicije EU-a, istodobno ispunjavajući nedostatke u kapacitetima i potrebe država članica sudionica, među ostalim za njihove međunarodne i nacionalne zadaće, te zaštitu Unije i njezinih građana.

⁴ 9225/24.

⁵ 7339/24.

15. Vijeće naglašava potrebu za povećanjem kvalitete projekata. U tom bi kontekstu projekte PESCO-a trebalo razvijati na temelju prilika za suradnju utvrđenih u okviru CARD-a, čime bi se pristupilo ostvarivanju prioriteta EU-a u pogledu razvoja sposobnosti iz 2023., uključujući ciljeve sposobnosti sa snažnim učinkom. Ti bi projekti trebali doprinijeti usklađenosti područja sposobnosti EU-a i usklađenosti rezultata EU-a i NATO-a u slučajevima kada se zahtjevi preklapaju te pozitivno utjecati na EDTIB.
16. Vijeće naglašava važnost pridržavanja kriterija za procjenu projektnih prijedloga. U cilju promicanja razvoja strateških i projekata s dobrim učinkom, odgovarajući prijedlozi projekata trebali bi uključivati jasne i mjerljive ciljeve i rokove koje su članovi projekta utvrdili kako bi potaknuli pravodobni napredak. Vijeće također potiče države članice sudionice da pokrenu novi projekt s, po mogućnosti, najmanje tri sudionice. Vijeće također potiče države članice sudionice da obustave projekte koji postižu slabe rezultate ili koji se više ne smatraju relevantnima. Nadalje, Vijeće naglašava mogućnost da države članice sudionice također (iznimno) pokrenu nove projekte izvan dvogodišnjeg projektnog ciklusa ako se smatra da je njihova razina zrelosti dovoljna i ako se s time složi Vijeće.

17. Vijeće napominje da su dostatni proračuni, kao i njihova djelotvorna upotreba, temeljni preduvjet za uspješan razvoj i provedbu projekata. Vijeće naglašava važnost istraživanja financijskih poticaja za projekte PESCO-a, među ostalim užom suradnjom s programima EU-a, prema potrebi. Potiče države članice sudionice da nastave na najbolji mogući način upotrebljavati EFO te da istraže načine primjene drugih financijskih alata i instrumenata EU-a, kao što je EDIP koji je predložila Komisija, kako bi se povećao opseg suradničkih projekata, surađivalo na ublažavanju nedostataka sposobnosti, poduprlo objedinjavanje potražnje i potakla zajednička nabava. Vijeće naglašava važnost definiranja jasnih veza između relevantnih projekata PESCO-a i prijedloga EFO-a.
18. Vijeće također potiče ranije i strukturiranije uključivanje krajnjih korisnika (posebno oružanih snaga država članica sudionica) tijekom cijelog životnog ciklusa projekta, uz iskorištavanje stručnog znanja i suradnje u okviru EDA-e. Podsjećajući na Odluku Vijeća o utvrđivanju općih uvjeta pod kojima bi treće države mogle iznimno biti pozvane na sudjelovanje u pojedinačnim projektima u okviru PESCO-a⁶, posebno njezin članak 7., Vijeće naglašava važnost nastavka rasprava o zajedničkom skupu pravila za upravljanje⁷ kako bi se eventualno prilagodili modaliteti suradnje s obrambenom industrijom, istraživačkim institutima i akademskom zajednicom, uz potpuno poštovanje ovlasti Vijeća.

⁶ Odluka Vijeća (ZVSP) 2020/1639 od 5. studenoga 2020. o utvrđivanju općih uvjeta pod kojima bi treće države mogle iznimno biti pozvane na sudjelovanje u pojedinačnim projektima u okviru PESCO-a.

⁷ Odluka Vijeća (ZVSP) 2018/909 od 25. lipnja 2018. o uspostavi zajedničkog skupa pravila za upravljanje projektima PESCO-a.

19. Vijeće prepoznaje važnost iskorištavanja rezultata uspješno dovršenih projekata. U tom pogledu Vijeće naglašava potrebu za povećanjem vidljivosti PESCO-a, primjerice po mogućnosti oznakom „PESCO” i proaktivnom komunikacijom o učinku i doprinosu uspješnih projekata, kao i o njihovu mogućem razvoju u funkcionalne obrambene sposobnosti. U tom pogledu Vijeće poziva tajništvo PESCO-a da, u koordinaciji s državama članicama sudionicama, nastavi s potrebnim radom.
20. Podsjećajući na zajedničke obveze Europske unije i Ukrajine u području sigurnosti, Vijeće napominje da se projektima PESCO-a može dodatno doprinijeti ciljevima koji su u njima navedeni, među ostalim razvojem sposobnosti koje su potrebne i za ratovanje visokog intenziteta na europskom kontinentu. Vijeće u tom kontekstu također potiče države članice sudionice da, uz potporu tajništva PESCO-a, olakšaju sudjelovanje Ukrajine u projektima PESCO-a, unutar postojećeg pravnog okvira povezanog sa sudjelovanjem trećih država, te da omoguće razmjenu iskustva stečenog tijekom ruskog agresivnog rata protiv Ukrajine. Vijeće također naglašava da bi se time poduprlo jačanje suradnje, što bi dovelo do postupne integracije ukrajinske obrambene tehnološke i industrijske baze u EDTIB.

21. Vijeće podsjeća da bi treće države koje ispunjavaju opće uvjete iznimno mogle biti pozvane na sudjelovanje u pojedinačnim projektima u okviru PESCO-a, u skladu s postupkom pozivanja predviđenim u Odluci Vijeća o utvrđivanju općih uvjeta pod kojima bi treće države mogle iznimno biti pozvane na sudjelovanje u pojedinačnim projektima u okviru PESCO-a. Treće države mogu pružiti znatnu dodanu vrijednost projektu i doprinijeti jačanju PESCO-a i zajedničke sigurnosne i obrambene politike (ZSOP) te ispunjavanju snažnijih obveza, kao što je vidljivo iz projekta vojne mobilnosti. U okviru relevantne odluke Vijeća, Vijeće podržava daljnje ostvarivanje koristi od uključenosti trećih država u projekte u okviru PESCO-a, ako se tim sudjelovanjem ostvaruje dodana vrijednost.

Metode rada i uloga tajništva PESCO-a

22. Vijeće ističe da su države članice sudionice, posebno na političkoj razini, i dalje odgovorne za pregled PESCO-a, među ostalim putem procjene i preispitivanja napretka te strateškim usmjeravanjem. Tome će pogodovati češće razmjene među državama članicama sudionicama, među ostalim na ministarskoj razini, na razini načelnika glavnih stožera i veleposlanika, posebno u područjima u kojima je potrebno dodatno pojačati napore.

23. Vijeće ponovno potvrđuje središnju ulogu nacionalnih provedbenih planova kao instrumenta za poticanje transparentnosti među državama članicama sudionicama i za procjenu njihova napretka u ispunjavanju snažnijih obveza, među ostalim kao potpore godišnjem izvješću visokog predstavnika. Vijeće poziva tajništvo PESCO-a da u koordinaciji s državama članicama sudionicama predstavi ažurirani i pojednostavnjeni predložak nacionalnog provedbenog plana koji će se upotrebljavati u sljedećoj fazi PESCO-a kako bi nacionalni provedbeni planovi bili politički usmjereniji, sažetiji i usmjereniji na budućnost, a da se njima istodobno izvješćuje o ispunjavanju ažuriranih obveza. Nadalje, Vijeće sa zanimanjem iščekuje održavanje godišnjeg ciklusa nacionalnih provedbenih planova i dvogodišnjeg ciklusa političkih izjava.
24. Vijeće ističe ključnu važnost poboljšanja strateške komunikacije o PESCO-u i napora država članica sudionica u tom okviru za različitu publiku, uključujući građane EU-a. Napominje da bi se godišnje izvješće koje priprema visoki predstavnik i godišnja preporuka Vijeća trebali upotrijebiti za potporu toj zadaći. Djelotvornom komunikacijom povećala bi se vidljivost PESCO-a kao ključne obrambene inicijative EU-a i njome bi se moglo dodatno doprinijeti širim komunikacijskim naporima EU-a u području sigurnosti i obrane.
25. Vijeće također ističe važnost dodatnih namjenskih tečajeva i osposobljavanja povezanih s PESCO-om koje će provoditi Europska akademija za sigurnost i obranu (EASO) dok se ne dobiju dostupni resursi.

26. Iako je PESCO i dalje inicijativa pod vodstvom država članica, Vijeće pozdravlja snažniju i učinkovitiju ulogu tajništva PESCO-a u ostvarivanju njegovih ciljeva, posebno u područjima:
- procjene ispunjavanja obveza;
 - procjene prijedloga za nove projekte u okviru PESCO-a;
 - potpore utvrđivanju projekata na zahtjev država članica sudionica, u skladu s prioritetima EU-a u pogledu razvoja sposobnosti i mogućnostima suradnje u okviru CARD-a;
 - pomaganja državama članicama sudionicama u upravljanju projektima i procjeni ostvarenog napretka, među ostalim prikupljanjem i razmjenom primjera najbolje prakse;
 - pomaganja državama članicama sudionicama u dovršavanju godišnjih nacionalnih provedbenih planova, među ostalim prikupljanjem i razmjenom primjera najbolje prakse;
 - podupiranja sinergije među projektima;
 - traženja sinergije s drugim relevantnim inicijativama i alatima;
 - podupiranja EASO-a u tečajevima i osposobljavanjima povezanim sa PESCO-om, prema potrebi;
 - jačanja strateške komunikacije.

27. Ne dovodeći u pitanje buduće odluke, Vijeće naglašava važnost osiguravanja odgovarajućeg osoblja za tajništvo PESCO-a.

Daljnji koraci

28. Vijeće sa zanimanjem iščekuje prilagodbu PESCO-a u skladu s ovim zaključcima Vijeća. Posebno poziva visokog predstavnika da, uz potporu tajništva PESCO-a, pravodobno predloži odgovarajuće izmjene pravnog okvira PESCO-a na temelju smjernica iz ovih zaključaka. Sa zanimanjem posebno iščekuje izmjenu Odluke Vijeća o uspostavi PESCO-a do svibnja 2025. i moguću izmjenu Odluke Vijeća o uspostavi zajedničkog skupa pravila za upravljanje projektima PESCO-a do kraja 2025., čime će se otvoriti put za početak sljedeće faze PESCO-a u 2026.
-